

El preu de l'esperança

Les imatges de refugiats arribant a Itàlia s'han repetit durant el 2014. La tragèdia de Lampedusa, on van morir 366 persones, va ser-ne la més dramàtica.

Més de 150.000 refugiats han arribat enguany a les costes d'Itàlia; la majoria han anat cap al nord. Mentre Europa lluita per una nova estratègia, els traficants de persones es fan d'or. Més enllà del bar La Grotta s'acaba Itàlia: *confino di stato*, la frontera estatal. A l'estreta carretera en direcció a França, entre el mar i els penya-segats, hi ha un punt de trobada per a immigrants il·legals i traficants.

Amagats entre la vegetació exuberant, tres joves de Mali ajupits al pendent del penya-segat fiten la frontera. Uns quants metres més enllà, encallats com pelegrins que cerquen un alberg, acampen els sirians: homes amb motxilles d'excursionisme, dones amb vels i un nen petit.

L'Ahmad, sobrenom que s'ha posat ell mateix, portaveu de barba grisa dels il·legals, era desenvolupador de programari a Damasc. La seva dona i els seus fills s'han quedat a casa. Un paper arrugat

Els traficants guanyen diners amb la desfasada política d'immigració de la Unió Europea.

que treu de la butxaca de la jaqueta certifica oficialment que ha arribat a Itàlia com a refugiat número 13.962.

La seu de la policia de Crotona, Calàbria, és qui dona la xifra. Arreu del país, han arribat 150.000 refugiats a Itàlia; gairebé la meitat, més de 60.000 homes, dones i nens, no s'ha registrat a Eurodac, la base de dades de la Unió Europea, i han continuat viatjant pel continent.

Des de la tragèdia de Lampedusa del 3 d'octubre de 2013, quan es van ofegar 366 persones, hi ha una mena de regla no escrita: encara que Itàlia desplaci els seus vaixells de les forces navals i de vigilància de costes pel Mediterrani dins de l'operació de salvament Mare Nostrum, envia la majoria dels immigrants

que ha recollit cap al nord per tal que no sol·licitin l'asil al país d'arribada tal com estableixen els acords de Dublín.

Al final del setembre, va canviar el rumb. Segons un escrit confidencial que presenta *Der Spiegel*, Angelino Alfano, ministre d'Interior, va ordenar que s'identifiquessin sempre els immigrants amb l'empremta dactilar; alguns Estats membres es queixaven cada cop més que els immigrants continuaven el seu viatge cap a països del nord d'Europa.

Les destinacions preferides són Suècia, Alemanya i Suïssa on, a més de l'asil, tenen l'oportunitat d'emparar-se sota la seguretat social. Itàlia ni és capaç de proporcionar allotjament als qui sol·liciten asil, segons el judici emès pel Tribunal

Europeu de Drets Humans. Els acords de Dublín s'han convertit en una mera farsa: només el 6% dels qui busquen asil a Alemanya són enviats al primer país de la Unió Europea que van trepitjar.

A la fortalesa d'Europa hi ha una nova estratègia per a les masses d'Àfrica i Orient Pròxim. Itàlia va iniciar l'operació Mare Nostrum l'1 de novembre per reduir costos i impulsar una solució comuna a Europa. D'aleshores ençà patrullen vaixells per la costa italiana dins de la missió Tritó de la Unió Europea. Tot i això, no tenen la missió de salvar refugiats que es trobin en alta mar.

Vista la gran catàstrofe, Amnistia Internacional va afirmar que els països rics

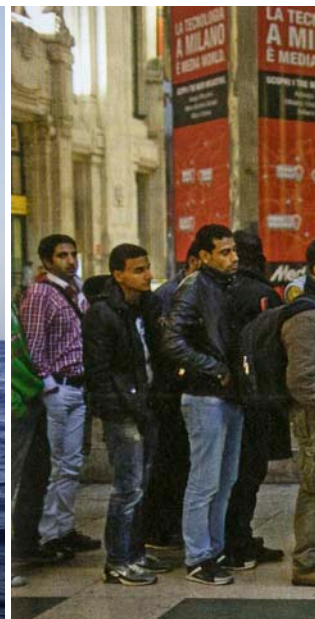
uns quants centenars de milions d'euros només el 2014: com més grans siguin els obstacles, més beneficis tindran.

Hi ha una altra organització que també s'ocupa del flux de refugiats, la Rete, la xarxa, una agrupació de bloguers, activistes i defensors dels drets humans. Ells també acompanyen els immigrants en el seu perillós viatge des de la costa de l'Orient Pròxim o d'Anatòlia pel Mediterrani fins a Europa. Però d'una manera diferent: amb els mitjans del segle XXI.

La Xarxa porta un sistema rigorós d'alarma preventiva i control per Facebook, correu electrònic, telèfon per satèl·lit i Skype. Al radar no se li escapa ni un immigrant, ni un pesquer amb centenars

s'ocupa de la xarxa dels activistes a la part nord-occidental d'Itàlia. S'estima més fer el trajecte de la ciutat fronterera de Ventimiglia al poblet mediterrani de Menton, on resideix. A l'estació de Ventimiglia es reuneixen més refugiats des que es controla més la ruta cap al nord que transcorre pel pas de Brenner.

La Fàtima té gairebé sempre menjar a la motxilla i bons consells: "Ajudar forma part de la nostra religió, l'islam". D'aquesta manera fa enrere els traficants tunisians que estan sempre a l'aguait per l'estació de Ventimiglia per si apareixen fugitius deseparats però amb recursos econòmics. La factura és una ratllada al seu Fiat.

L'arribada massiva d'immigrants a les costes d'Itàlia hauria estat impossible sense la participació entusiasta -interessada- dels traficants de per-

han fracassat estrepitosament, ja des de fa dècades. Només s'ha pagat la meitat dels 3,74 milions de dòlars que exigeix l'ONU. La Unió Europea opta per aïllar-se: l'11 de desembre es presentaran els resultats de l'última operació policíaca en l'àmbit europeu, Mos Maiorum. Tenia l'objectiu prioritari de mostrar les destinacions, els orígens, els trajectes de fuga i el perfil dels immigrants il·legals.

El somni d'una vida millor a Europa alimenta un gran sector criminal: els traficants de persones, perquè hi ha pocs sirians, eritreus o africans negres que s'atreveixin a fugir cap a Europa per propi peu i la majoria accepta l'ajuda d'altri. Segons els preus del mercat, els traficants de la costa d'Itàlia hauran guanyat

de migrants de la costa de Líbia. Els activistes digitals estan de guàrdia les vint-i-quatre hores del dia i, a diferència dels traficants il·legals, de franc.

Una altra diferència substancial és que entre els traficants hi manen els homes; entre els activistes, les dones.

"As-salamu alaykum", crida la Fàtima mentre aparca el seu Fiat a l'aparcament del bar La Grotta, a la frontera amb Menton, just quan havia descobert l'Ahmad, el desenvolupador de programari de Damasc, i els seus acompanyants. Els sirians havien aconseguit arribar la nit anterior a França, però els van atrapar i els en van expulsar. Ara són a la banda italiana i no saben què fer. La Fàtima, cuinera de 24 anys nascuda al Marroc,

Qui encobreix la immigració il·legal a Itàlia s'enfronta a penes de presó d'uns quants anys, però és punible si algú els agafa amb el cotxe? La Fàtima dubta. Només hi ha una cosa segura: l'Ahmad i els seus s'han d'allunyar de la zona fronterera abans del proper intent de fuga cap al nord. Així doncs, els sirians es van posar a caminar exhausts de nit amb nens de quatre anys fins que van trobar un taxista que els portés a Ventimiglia.

A l'esplanada mig abandonada de l'estació, on els propis refugiats han col·locat un vàter químic Dixi, la Fàtima els ofereix suport, perquè el proper per tornar a Milà surt a les 4.37 h, des d'on l'Ahmad i els seus volen entrar a Alemanya per França amb l'ajut d'un altre traficant.

Un bon moment perquè l'Ahmad ens expliqui el camí des del seu Damasc bombardejat fins a la frontera franco-italiana. "El meu primer contacte", comença el sirí, "va ser per un mediador de Damasc, Abu Jafir". La condició que li posava era que pagués per avançat el viatge a Itàlia: 7.000 euros per barba.

L'Ahmad no fa cap comentari sobre aquesta suma, que equivaldria a dos sous anuals mitjans a Síria abans de la guerra. Explica la seva odissea de manera objectiva. Com si desplegués una pel·lícula del revés. Mil·límetre a mil·límetre.

"Vam anar amb bus des del meu barri, que controlen les tropes del Govern, fins a l'aeroport. Des d'allà, vam anar a Alep

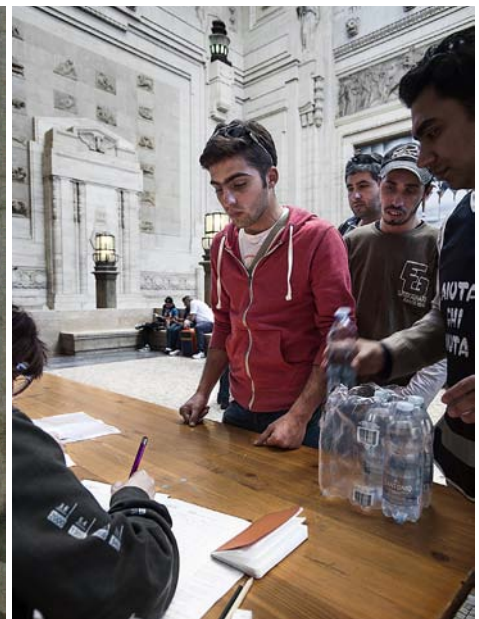
vaixell feia 20 metres i hi onejava una bandera d'Estats Units.

Van pujar-hi l'Ahmad i 126 més. "Per sort, el motor tenia molts cavalls de vapor i al cap de quatre dies vam arribar a Itàlia". Després s'assabenten que Koç Can, el patró del vaixell, turc de 28 anys, vol colar-se a Europa en arribar a la costa de Calàbria fent-se passar per refugiat sord-mut, però no saben qui és l'organitzador del viatge que s'embutxa-ca 800.000€.

Ja fa temps que Istanbul té la fama entre els investigadors de ser la plataforma internacional per al tràfic de persones. Més de 9.000 persones van guanyar uns 303 milions de dòlars només el 2011

de beneficis només els superaria el tràfic de drogues. "Darrere dels milers de casos d'immigració il·legal que tenen lloc a Europa cada any, s'hi amaga una indústria composta de vegades per petits estafadors mesquins, però més sovint per grans criminals professionals", dels qui demanen 10.000€ per fugitiu.

És "l'agència de viatges més horrosa i gran del món" que ofereix solucions fetes a mida del consumidor: des d'un cúter pesquer rovellat fins a una barca inflable capaç d'arribar a altes velocitats o un iot de luxe amb la bandera d'EUA. A més, també es poden reservar vols comercials fins a Milà-Malpensa amb carnets d'identitat falsos en comptes

sones, els quals han vist en la situació d'emergència de països com Síria una oportunitat de negoci.

i després amb furgoneta fins a la frontera turca. Els traficants anaven canviant", afirma l'Ahmad. El negoci del tràfic de persones és com una cadena infinita que no controla ningú.

Per un túnel subterrani, els refugiats arriben quasi arrossegant-se a Turquia. Per les matrícules, van deduir que es trobaven en la província de Kilis, al sud-est d'Anatòlia. Amb bus els portaven a Istanbul, a 1.200 quilòmetres.

"Allà vam passar dues setmanes, la meitat del temps en hotels -diu l'Ahmad-. Ja m'havia gastat els 500 dòlars que m'havia emportat quan anava direcció a Esmirna". Vam haver de caminar primer vuit hores. A les nou de la nit vam arribar en un port amagat. El nostre

segons un informe del Centre contra el terrorisme de l'acadèmia de policia de Turquia. Un vigilant que deixi passar refugiats a Istanbul cobra 30 dòlars. Els llogaters de vaixells guanyen 3.000 dòlars cada setmana i el capità de l'expedició cap a la costa italiana, fins a 10.000.

En el llibre "Confessions d'un traficant de persones" del criminòleg de Trentino Andrea di Nicola i de Giampaolo Musumeci de coautor, s'explica com el recent desaparegut Muammer Küçük es va fer ric. Només el 2011 Küçük, que acumula una gran quantitat d'antecedents penals, va perdre 77 vaixells a la costa d'Itàlia: una xifra enorme que només significa una deducció del gran volum de negoci.

D'acord amb els autors, els marges

d'atracar amb vaixell de nit en una part deixada de la costa d'Itàlia.

El reforçament dels controls en un lloc fa que augmenti el tràfic en altres rutes. Fins i tot, últimament hi ha hagut casos per la ruta del mar Negre des de Turquia fins a Romania, que pertany a la Unió Europea. Al setembre van capturar una pastera amb 82 sirians i afgans al nord d'Istanbul. Al començament del novembre van morir 25 fugitius al Bòsfor de camí a Romania.

Se'ls honora com els "àngels de Síria": Nawal Soufi, nascuda al Marroc, havia viscut a Catània (Sicília). La pàgina de Facebook de l'estudiant de 26 anys és el servei de coordinació central de la xarxa d'ajuda no comercial per als refugiats.

Nawal sempre està disponible, para poc per casa i penja cada hora les seves experiències a internet. El seu número de telèfon és l'assegurança de vida dels refugiats. Els qui es troben en perill a alta mar truquen a la Nawal i ella avisa la guàrdia costanera.

“Digui?” “Assalamu alaykum.” “Quants en sou?” “Tres-cents.” “Quantes dones i quants nens? El vaixell és de fusta o de ferro?” Silenci. Remor de la mar. “Quina és la vostra posició?” “No ho sé.”

Enguany s'han ofegat més de 3.300 fugitius. Se n'han salvat més de 150.000, sense oblidar l'ajut de la Nawal i els seus col·laboradors. Però l'operació de salvament Mare Nostrum ja ha acabat per les queixes que la presència de l'armada naval italiana a l'Orient Pròxim incitava als traficants a continuar les seves activitats amb vaixells cada cop pitjors.

Els científics i polítics ja parlen d'un factor d'atracció. Els activistes pels drets humans parlen de salvar vides.

La Nawal i la seva xarxa saben quan surt un vaixell abans que la guàrdia costanera i l'armada naval. Els fugitius o els parents avisen. Si el capità ja s'ha fet a la mar, només cal una trucada d'emergència i l'armada s'afanya per salvar-los. Almenys fins ara. En canvi, la nova operació de la Unió Europea, Tritó, preveu que només es patrulli fins a trenta milles nàutiques de la costa.

La Nawal, sempre orgullosa de tot aquell que aconsegueixi travessar sa i estalvi el Mediterrani, va quedar aquella tarda amb amics al port de Catània, on abans ancoraven els vaixells pesquers egipcis on s'amagava tanta gent. Les bandes de mafiosos que guanyen milions de dòlars pels seus viatges mortals no en són culpables, sinó els polítics europeus: l'aïllament de la Unió propicia el tràfic de persones.

L'estudiant ja ha fet un anunci: Contra l'encobriment de la immigració il·legal. Li resulta favorable que no hi hagi gaire gent que entengui els comentaris en àrab a internet: “Mato el qui els tradueixi”, bromeja la Nawal. Sap que ha entrat en un terreny jurídic espinós. Per exemple, quan es tracta de publicacions com: “Qui pot acollir dos sirians una nit a Ventimiglia?”.

Per a ella i tots els activistes que s'oposen al règim d'al-Assad, les emocions cobren també un paper molt important: si

Homes joves, dones amb els seus fills... La diversitat dels refugiats és notable. A la dreta, la marroquina Nawal Soufi, que des de Facebook i del seu telèfon mòbil ajuda tothom que li ho demana. Posa en contacte la guàrdia costanera i els refugiats que veuen perillar la seva vida a la mar.

algú truca per queixar-se de com els tracten al camp de refugiats d'Isola di Capo Rizzuto, en penja una versió ampliada a Facebook per ajudar els seus amics torturats: “Hem anat a parar a Guantánamo” o “Torneu-nos a Síria”.

La porta. La porta cap a Europa és ampla i a dalt de tot té cavalls amb ales. L'enorme portal de l'estació el travessen els immigrants que passen per Milà, la ciutat que s'ha convertit en el punt de captura d'Itàlia per excel·lència per als traficants. A l'estació, on l'Ahmad ja fa contactes, uns ajudants reparteixen aigua, pa i paraules d'ànim fins a mitja-

nit. Els qui no agafen el primer tren que va a Munic, a la planta baixa hi troben mediadors que parlen àrab i a la paret un mapa d'Europa pel qual han passat tants dits que ja només hi destaquen dos punts: Milà i el bell mig d'Alemanya. Un fugitiu aquí no és directament un fugitiu. Els eritreus captaires que es van amagar a la coberta inferior per la travessia marítima on les possibilitats de sobreviure en alguns casos són mínimes són ara a Milà davant de l'estació i beuen vi blanc del bric. En canvi, es reconeixen de seguida els sirians que van amb roba moderna i *smartphones*. De mitjana, s'estan quatre dies a la metròpoli llombarda.

Dels 4.4000 immigrants que han passat enguany per l'estació de Milà, només 47 han sol·licitat l'asil a Itàlia. Tot i això, la situació ja no és viable, segons el regidor Pierfrancesco Majorino. El Govern d'Itàlia ha d'exercir més pressió a Alemanya: "Els refugiats necessiten un permís de residència temporal amb llibertat de moviment per tot Europa. Tal com és ara, el fracàs de la política europea només afavoreix els traficants i es dona suport a una xarxa de criminals".

El que vol dir Majorino es pot veure en el registre 52228/13 d'una ordre de detenció de la fiscalia de Milà que presenta

Der Spiegel. Es basa en els resultats de l'operació Xacal del novembre passat quan unes unitats especials de la policia van desarticlar una agrupació de traficants il·legals. Els encapçalava un siria.

Els protocols d'escolta de trucades mostren com els serveis d'urgència italians cometen petits crims per als seus clients egipcis, sirians i magribins. Els punts preferits per a conspiracions a Milà són el McDonald's de davant de l'estació, el Burger King de la Piazza Lima i la parada de metro Molino Dorino. Els fugitius van directament als camps de refugiats o els hi porten agents de país. Els qui porten vuit persones amb furgoneta de Milà a Munic guanyen uns 4.000 euros, a pagar-ne la meitat abans de sortir i l'altra meitat en arribar.

"De vegades, al cap d'una hora, deixen els clients al carrer a Como o a Bozen sense ni saber llegir l'alfabet llatí", diu Tytty Cheasion. Com la Nawal a Catània o la Fàtima a la frontera francesa, forma part de la xarxa d'ajut del punt estratègic de Milà. El destí de l'Ahmad, el siria, i els seus acompanyants la segueixen des que han arribat a Itàlia.

"És clar que fem una cosa teòricament contra la llei, ajudem els immigrants a continuar el seu viatge, però només complim els nostre deure com a ciutadans", diu la Tytty. Fins i tot ha venut el seu cotxe per pagar l'enterrament d'un nen que els traficants van llençar d'un cotxe a Sicília. El nen, amb leucèmia, va morir poc abans de l'operació d'urgència.

Avui dia encara falten els corredors humanitaris que reclamen polítics i activistes pels quals puguin demanar acull a Europa segons uns paràmetres i és que els mitjans informen de notícies commo-

vedores de casos individuals, citant les paraules dels autors del llibre "Confessions d'un traficant de persones" en una carta adreçada al primer ministre Matteo Renzi. Tanmateix, això desvia l'atenció de la necessitat fonamental d'una nova legislació europea d'immigració. "Com més inverteixi Europa en murs, tanques, vigilància i patrulles, més florirà el negoci dels traficants."

L'Ahmad va conèixer l'home que l'havia de treure del país al camp de refugiats de la Via Aldini de Milà, un traficant egipci. Li havia promès de portar-lo fins a França amb altres clients de negra nit i després de ficar-los en un tren cap a Alemanya. Però l'egipci no va mantenir la seva paraula. Va abandonar l'Ahmad, un altre siria i un sudanès força abans de Niça i per consegüent tot va anar malament. Unes unitats de la policia francesa els van enviar a la frontera.

A la segona ha de sortir bé. De nou a Milà, l'Ahmad treu un rotllo de bitllets de cinquanta euros de la butxaca que li han enviat uns parents de Síria. "Tan bon punt sigui a Alemanya i hagi fet venir la família, us avisaré", s'acomia el siria.

Poc després perd la connexió amb la xarxa telefònica italiana: "El número marcat no existeix", anuncia una veu d'ordinador. Tanmateix, el 23 d'octubre, el siria de Damasc va canviar la seva informació del seu perfil de Facebook:

Lloc de residència actual: Essen, Alemanya. Si les seves empremtes no fossin a la base de dades de la UE, l'Ahmad hauria aconseguit arribar al seu objectiu.

Walter Mayr

© *Der Spiegel*

Traducció d'Oriol Vallverdú

Cines Babel Vicente Sancho Tello, 10 · València

Magic in the Moonlight

de Woody Allen

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS :
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.
(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous
excepte vespra de festiu i festius.

